

Dacă frontierele ar vorbi, despre multe crime ar povesti

16 martie 1989. Golubince. Cadavru neidentificat, cel mai probabil al unui român: bărbat, vârsta 35-40 de ani, îmbrăcat cu geacă bicoloră, roșu cu bleumarin, cu fermoarul închis. În buzunarul interior al candeliei se afla o cască de înot, din cauciuc, și o agendă telefonică. Pe corp avea prinsă cu bandă izolantă o borsetă. În borsetă se aflau bani, lei, și un bilet pe care scria: „KNJIA VI-SSESLOVA 72 tel. 992128 TRIM HOTEL H BENGOSIN”. Pe sub geacă purta un combinezon albastru din plastic, cu fermoar până la brâu. În partea de jos purta pantaloni negri din catifea și o curea neagră. Sub combinezon se afla o bluză de trening închisă cu fermoar, cu o etichetă pe care scria: Centrala Industrii Confecțiilor București. În picioare era încălțat cu ghete măsura 43. Peste ghete și o parte din picior îmbrăcase mănuși din cauciuc, cărora le tăiasă degetele. Pe mâini purta mănuși din cauciuc și mănuși din piele, pe care le prelungise cu o bucată de material textil, cu o lungime de 10 centimetri. După toate aparențele, cadavru a zăcut în apă una sau chiar două săptămâni.

2 aprilie 1989. Zapis, puțin mai sus de localitatea Donji Milanovac. Cadavru neidentificat, posibil un român. Bărbat, înălțime 170 m, vârsta 35 de ani, statură athletică. Lipsea scalpul. În câteva locuri, cadavru prezenta urme de descărnare, fiind vizibil osul (probabil fusese mâncat de pești - n.r.). Corpul a stat probabil în apă circa două luni. Cadavru a fost predat Primăriei din Donji Milanovac și probabil a fost înmormântat în cimitirul local.

Documentele medicului legist consemnează rețetele informații. Kosta Jakovljevic, acum pensionar, a fost ani de-a rândul medic legist în regiunea Negotin, având îngratul rol de a lucra zilnic cu moartea, căutând printre măruntăie indicii. Acasă păstrează consemnate, una sub alta, cu dată și număr de înregistrare, fiecare intervenție din cariera sa medicală. Adică fiecare cadavru autopsiat. Dublura documentelor originale se află la

De ar fi știut frontieriștii anului 1989 că de Crăciun românii aveau să-și ia porția de libertate, poate nu și-ar mai fi riscat viețile și acum ar fi putut trece granița doar cu buletinul FOTO: Bogdan Constantinoiu

partător, pentru că așa spune legea. Din 1970 s-au tot adunat cazuri în caștifele sale și în originile aflate în arhivele din Serbia. Acolo, în aceste dosare, se află, probabil, cele mai multe dintre răspunsurile la întrebarea „Unde e copilul meu?”, care mistuie familiile întregi, chiar de zeci de ani. În 1989 se afla la datorie, în regiunea Negotin, răspunzând la apel de fiecare dată când Dunărea mai aduce un cadavru. De foarte multe ori avea de-a face cu români care fugiseră din țară și căutau libertatea în Occident.

Pentru că, stimați cititori, vorbim astăzi și nu numai despre sute de morți. Sute de români care au sfârșit în apele Dunării sau răpuși de glonț la

frontieră, oprți fiind din tentativa lor de a găsi libertatea dincolo de granițele României. Dacă acestea din urmă ar vorbi, multe dintre dosarele de „dispăruți”, care au acumulat tone de praf pe coperti, și-ar găsi rezolvarea. Dar și multe adevăruri ar ieși la iveală și, o dată cu ele, s-ar arăta și numele vinovaților de crimă.

Până atunci, vorbesc documentele din străini, vorbesc cei care au căpătat ceva răspunsuri din partea oficialităților statului, vorbesc - mai ales - locuitorii din zonele de frontieră ale României. Care-și amintesc și acum cum pe malul românesc al Dunării și la nord de Bazias, pe frontiera verde, se plimbau „uniformele verzi”.

Calvarul începea de fapt de cum te

apropiai de graniță. La 15-20 de kilometri nu călca picior de străin. Te luau la puricat băieții. „De ce ai coborât din tren la Orșova?”, „Ce cauți în trenul de Oravița?”, „Unde te duci?”, „Cunoști pe cineva în localitățile din preajmă?” „Cu ce scop intri în zona de frontieră?” Întrebări peste întrebări și mai ales restricții impuse prin Decretul numărul 678 din 7/10/1969, privind regimul de pază a frontierei de stat a Republicii Socialiste România.

Paza frontierei de stat a Republicii Socialiste România se asigura, potrivit legii, de trupele de grăniceri sub conducerea Ministerului Forțelor Armate.

(Continuare în pag. a II-a)

CEAUȘESCU ȘI CRIZA ANILOR '80

AUTOVEHICULELE ROMÂNEȘTI, REFUZATE DE PARTENERII EXTERNI

În anii 1986-1987, Nicolae Ceaușescu a aprobat fabricarea a 1.500 de tractoare, în scopul exportării lor în Iran. Valoarea totală a acestora a fost de 4,3 milioane de dolari. Din păcate, pentru acele produse nu a fost asigurată un contract ferm de vânzare-cumpărare, fapt ce a generat probleme în momentul în care marfa a fost gata pentru livrare.

La începutul anului 1989, tractoarele respective au fost vândute pe piața internă, pentru ca uzina con-

structoare să nu rămână cu acestea pe stoc. În același timp, s-a aprobat exportul în Iran a unor piese de schimb pentru tractoare. Marfa ce urma să fie livrată în anul 1989 era în valoare de 4,3 milioane de dolari. În acest sens, exista deja un contract economic semnat de cele două părți. Tot în perioada 1986-1987, au fost realizate 34 de tractoare în scopul exportării în Iugoslavia. Din păcate pentru uzina constructoare, acestea au fost „executate într-o specificație tehnică depăși-

tă” și partenerul extern a refuzat preluarea lor. În consecință, la începutul anului 1989, tractoarele au fost redirecționate pe piața românească.

Probleme asemănătoare s-au înregistrat cu 24 de tractoare de 85-110 CP, realizate pentru piața britanică, și cu 114 tractoare de același tip, ce urmau să fie exportate în Canada, în anii 1986-1987. Produsele respective, în valoare totală de 900.000 de dolari, nu au fost vândute în cele două state, deoarece „nu se solicită pe piață”.

Drept urmare, tractoarele au fost vândute în anul 1989 pe piața din România. La fel s-a întâmplat cu cele 38 de tractoare produse pentru Bolivia. Deoarece „partenerul nu a obținut licență de import și specificația în care s-au executat nu este cerută pe piață”, lotul respectiv, evaluat la 145.000 de dolari, a fost redirecționat și vândut pe piața românească, la începutul anului 1989.

(Continuare în pag. a III-a)

O duminică de altădată

E 16 aprilie 1989. E duminică și se pare că va fi diferită de altele. Pentru prima dată ieșim la plimbare în Herăstrău altfel decât în familie. Ioana, fiica noastră de 14 ani, a aranjat cu prietena ei cea mai bună din clasă, Irina, să ne scoată în parc pe noi și pe ai ei părinți. Fetele vor fi ajuns la concluzia că și unii, și alții suntem ca niște huhurezi și avem nevoie de un brânci pentru a socializa. Ideea a fost minunată, ca și vremea, de altfel.

Părinții Irinei sunt deosebiți, pe mamă am avut ocazia să o întâlnesc la școală, la o ședință cu părinții. Tatăl îmi era necunoscut și mi-a făcut o deosebită plăcere să-l întâlnesc. Lucrează ca proiectant undeva

în domeniul energetic.

Am discutat mult cu tatăl Irinei (TI), cred că am stat de vorbă numai cu el, fiind nepolitic față de ceilalți. Mi se întâmplă des. Temele au fost diverse, dar oricum am fi dat-o ajungeam tot la viața de toate zilele. Era imposibil să o evităm. Nu a fost nimic subversiv în vorbiriile noastre și dacă ar fi fost așa, aveam maturitatea necesară pentru a ne bandaja ideile și să rămânem pe „linie”.

TI a adus în discuție rolul și situația intelectualului în perioada ce vine. Ne interesa mai mult din perspectiva viitorului copiilor noștri. TI nu poate înțelege cum se împacă recunoașterea importanței primordiale a științei și tehnicii în dez-

voltarea și modernizarea viitoare a țării cu umilirea și desconsiderarea celor care pot fi numiți intelectuali, adică a celor care muncesc cu mintea și ideile lor sau ale altora. Nicolae Ceaușescu, când se duce la ei în vizite de lucru, nu discută nimic cu proiectanții, o făcea ostentativ, nici nu se uita la ei și nici nu-i băga în seamă. El se uita la constructori, la cei care executau, la muncitorii. TI vorbea calm, fără patima frustrării, era clar că nu-l interesa atenția lui Ceaușescu, dar vedea cu îngrijorare că intelectualitatea era plasată în continuare undeva în trena clasei muncitoare.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

16 aprilie, o duminică obișnuită. După agitația din timpul săptămânii, în sfârșit, ziua, încă din vremuri biblice, sortită relaxării. Plimbări în parc, lecturi, filme, „la video”. Cine avea. Cine nu, putea încerca programul de la televizor. Nemuțumitii cu oferta postului de la București aruncau un ochi în grădina vecinilor bulgari, sârbi, unguri, ruși, în funcție de poziționarea geografică.

Herăstrăul tuturor comploturilor

Plimbările în parc puteau fi o variantă de petrecere a timpului liber. După '90 s-a spus că, dacă-ar putea vorbi, copacii din Herăstrău multe-ar avea de povestit. Parcul din nordul Bucureștiului, amenajat în timpul lui Carol al II-lea, pe unde se promena uneori chiar cuplul presiden-

țial, ar fi fost și locul preferat pentru urzit planuri și comploturi. În combinații de doi luate câte doi, cei șase demnitari care i-au adresat în martie '89 o scrisoare deschisă lui Ceaușescu, prin intermediul mediilor occidentale, au pus la punct detaliile planului la ceasul aparent inofensiv plimbări duminicale. În parc, se credea, nu existau microfoane, deci șoaptele complotului se risipeau în aerul ozonat, fără șanse de-a fi imprimate pe banda mai cinstită a căruia aparat. Și alții, neocoliți de noroc după Revoluție, au scotit discuțiile și plimbările din Herăstrău drept acte de disidență și episoade în lupta cu „balaurul”. Dar cu siguranță nu toată lumea ieșită duminica la plimbare în parc plănua să-l răstoarne pe Ceaușescu.

(Continuare în pag. a III-a)

Ioi, ioi, ce-a mai criticat, la Cluj Ceaușescu!

Lucreția și Gheorghe Maier au lucrat aproape toată viața la fosta fabrică de confecții „Flacăra” din Cluj. Cu povara a 77 de ani pe umeri, ținându-se de mână și după o jumătate de veac - când s-au îndrăgostiți, cei doi soți își amintesc de viața lor de muncitori din Clujul anilor 1980.

Paltoane pentru ruși și uniforme pentru soldați libanezi

O cutie mare, metalică, pătrătoasă și verde. Tanti Lucreția o scoate cu grijă din mobilă de sufragerie. Un suflu peste praf și fotografiile alb-negru, unele roase pe la colțuri, năpădite cu amintiri încăperea. „Aici suntem noi doi, pe vremea când lucram la Flacăra”, arată Lucreția și Gheorghe Maier, ținându-se de mână. Din fotografia mică de timp nu poți ghici anul. Doar albastrul clar al ochilor celor doi, dizolvat în griul

mohorât al pelucii alb-negru. La Fabrica de Confecții Flacăra din Cluj anulul 1989 lucrau aproximativ 1.500-1.800 de oameni. Fabrica avea trei etaje, cu hale imense de lucru. „Erau săli mari, cam cât lungimea unui bloc mare. De-o parte și de alta erau mașinile de cusut. La capăt - «sala de croi», croitoria. «Banda» începea la trei și sfârșea la parter - la finisaj și controlul de calitate. Dacă se găseau defecte, erau trimise la recondiționare”, își amintesc Gheorghe Maier. În Flacăra existau două sisteme de lucru: pe bandă rulantă și în acord individual, iar planul trebuia întotdeauna depășit. „Eu coseam nasturii, iar sotul însăia mănecele, iar mai apoi a trecut la controlul tehnic, spune Lucreția Maier. Eu trebuia să cos nasturii la 300 de costume în fiecare zi. Imaginați-vă cum era să coși cu mâna atâta. Abia în ultimii ani au venit mașinile speciale.”

Fabrica primea planul fixat de

ministru, iar statul nu rămânea insensibil la muncitorii care îl depășeau. „Pe muncitorii conștiincioși îi decora. Se dădea și premii - dar rareori și mic. Cel mai mult se dădeau insigne. Eu am primit vreo cinci-sase, nu mai știu unde sunt, se juca nepoata mea cu ele când era mică”, rade Lucreția Maier. Muncitorii lucrau în două schimburi, de la 6:00 la 14:00 și de la 14:00 la 22:00, și nu primeau salariu fix, ci lucrau „în acord”, la normă. Bani nu erau mulți și se dădeau în funcție de bonurile de lucru, pe care erau scrise realizările zilnice ale fiecăruia.

Disciplina în fabrică era una strictă, riguroasă. Iar întârzierile, chiar și de ordinul minutelor, erau trecute în fișa de pontaj. Abaterile din fișa de pontaj îi usturau pe muncitorii la salariu. Cu cât fișa era mai plină, cu atât banii, și așa puțin, erau ciopârțiți, în ultimii ani, de penalizări.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

JURNALE PERSONALE

16 APRILIE

Sâmbătă și duminică, la Timișoara, călătorie epuizantă și la dus, și la întors, inghesuală, duhoare, animalitate. Lizi a redevenit cea dintotdeauna, doar că ceva mai gravă (ori, poate, doar mai preocupată), oricum cu mai puțină disponibilitate pentru noi. În mod sigur fericită, și asta ne ajunge. Crisi, palid și slăbit de emoții și de alergăturile unei săptămâni tensionate. Cât despre el ce să zic? O mână de om în jurul căruia gravitează de acum întreaga casă. Bineînțeles, cel mai... Ceea ce nu pot uita de atunci sunt căldura aceluia trupuri, respirația lui, energia cu care își pretinde laptele și pofta foarte sonoră cu care îl înfulecă.

Radu Ciobanu, Târmul târziu. Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 177

(Continuare în pag. a III-a)

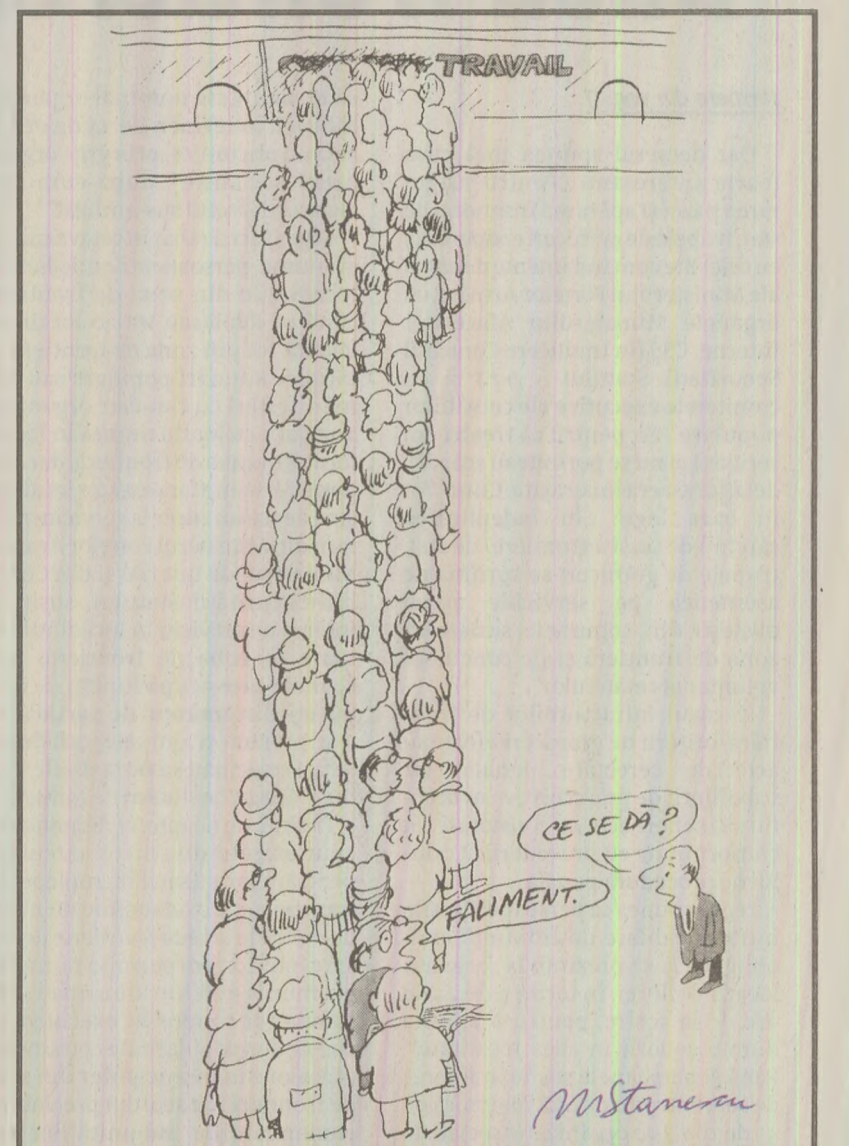
JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Le explicam politrucilor că nu putem salva zootehnia cu o seringă”

Traian Orban, directorul Asociației Memorialul Revoluției 16-22 decembrie 1989 din Timișoara, era în 1989 medic veterinar în satul Tormac, aflat la 45 de kilometri de Timișoara. „Normal era ca animalele să se nască în tot timpul anului, dar totuși cele mai multe fătări erau primăvara, pentru că era momentul în care ieșea iarba și astfel puii erau salvați de la foame și de la moarte. Vacile care tocmai făseseră ieșeau la pășune și dădeau mai mult lapte, pe care o parte îl beau viteii, dar pe care trebuia să-l luăm de la gura lor și să-l predăm, ca să arătăm că avem producție de lapte. În agricultură, conducerea județeană de partid puneă accent

asupra marii producții agricole, ignorând-o pe cea de furaj. Se practica o creștere a animalelor așa cum nu trebuie, cu animale flămânde și, de aceea, cu mortalități ridicate. În contrast cu situația dezastruoasă a majorității fermelor din județ, eram puși în fața unor ferme model de la Topolovaț, Beregsău, Lovrin, unde se obțineau producții mult superioare. Acele ferme erau vizitate mai des de conducere, se investea în ele, respectivii președinți de CAP-uri făceau parte și din structurile de conducere la nivel județean. Erău nomenclaturisti, eroi ai socialismului.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

16 aprilie (duminică)
Soarele a răsărit la 6:30, a apus la 20:00
Luna a răsărit la 15:36, a apus la 4:36
Sărbătoare creștină:
Sfintele Mucenice fecioare Agapia, Irina și Hionia.

S-a întâmplat la 16 aprilie 1989

● La Tunis s-au desfășurat lucrările Comisiei mixte superioare tunisiano-libiene, în cadrul cărora au fost examinate căile de extindere a colaborării pe plan economic, în domeniul industriei și al resurselor naturale, între Tunisia și Marea Jmahirie Arabă Libiană Populară Socialistă.
● După o iarnă deosebit de uscată și temperaturi caracteristice perioadei de vară, în Italia s-au înregistrat câteva zile furtuni, ploii și chiar grindină. Temperaturile zilnice au scăzut la 15 grade, iar în Alpi italieni ningeau din abundență.
Ramona VINTILĂ

FOTO: Arhiva Muzeului Național de Istorie a României

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

Daruri colorate din Marea Britanie

Privind în colecția externă de cadouri primite de-a lungul timpului de „prima familie a țării” putem observa, printre obiecte mai mult sau mai puțin reprezentative pentru țările din care provin, și două păsări din porțelan, viu colorate. Zburătoarele provin tocmai din Marea Britanie. Acesta nu este însă singurul cadou din partea englezilor

pentru „cel mai iubit fiu al țării”. În timpul vizitei pe care a efectuat-o cuplul prezidențial în Marea Britanie în anul 1978, Nicolae Ceaușescu l-a primit în dar, din partea liderului Partidului Laburist, David Steel, pe faimosul Corbu, un pui de labrador negru. Împreună cu Șarona, căinele Corbu a devenit rapid cel mai bun prieten al președin-

telui, însoțindu-l aproape peste tot. Se spune că în drumul de acasă până la Comitetul Central, cei doi câini călătoreau alături de Ceaușescu în mașina prezidențială. Cu siguranță, Nicolae Ceaușescu s-a atașat de patrupedul primit cadou din Marea Britanie.
Adela Cristina TEODORESCU
Diana ROTARU

RESTITUIRI

Pentru Ceaușescu, Mănăstirea Văcărești a fost doar numele unei pușcării

Departamentul Securității Statului Unitate Specială „R” Secret
Aprilie 1989
Partea a patra a scrisorii lui Dan Deșliu, adresată președintelui României (citită de Radu Tudoran la postul de radio Vocea Americii - n.r.):
Dorin Tudoran: „Deci, declarându-i președintelui României că nu este cel mai iubit fiu al poporului, Dan Deșliu condece că el este cel mai păzit fiu al poporului. Să ascultăm care ar

fi, după Dan Deșliu, relațiile dintre președinte și acest popor”.
În numele poporului, pentru înfăptuirea unor lucrări mult peste puterile țării și adesea nicicum necesare, s-au contractat împrumuturi enorme în valută forte, împrumuturi pe care ai susținut că trebuie să le rambursăm acum noi, ca și cum noi v-am fi spus să le faceți. Și ce s-a întâmplat, atunci? Dvs. ați continuat întreprinderile faraonice fără brumă de folos pentru interesele națiunii,

apăsând și mai dur pe grumajii poporului vinovat, acesta îndurând jugul foamei, amărăciunii, chinului de fiecare zi. Dvs. însă, dle președinte, ați continuat să vă bucurați, dacă nu mai înșel, de condiții de existență care i-ar fi făcut să pălească de invidie, dacă nu de altceva, pe marii potențați ai lumii de ieri și de azi.
Dorin Tudoran: „În situația descrisă de poet, dacă frica îi paralizăază pe români, ce se întâmplă cu comunitatea internațională? Iată ce

scrie în acest sens Dan Deșliu”.
Dacă lumea de alături sau de mai departe, vecini de planetă oricum, își permite să observe și să numească astfel de fapte, ca dispărutii de la Brașov, ca suspendarea telefonului și a corespondenței, despre astfel de fapte, și atâtea neștiute, încălcări grave ale drepturilor omului, dvs. afirmați ritos că așa-i amestec în treburile interne.

(Continuare în pag. a III-a)

IOI, IOI, CE-A MAI CRITICAT LA CLUJ CEAUSESCU!

(Urmare din pag. 1)

La Flacăra munca socialistă ducea: se confecționau haine atât pentru comerțul intern, cât și pentru export. „Făceam de toate, de la haine pentru copii la haine pentru ruși, italieni, americani, armata libaneză... pentru militarii și subofițerii din armata libaneză în minte că făceam niște bluze cu mâneci scurte și buzunare. Pentru ruși făceam numai costume și paltoane”, își aminteste Gheorghe Maier.

Munca

voluntar-obligatorie

Muncitorii de la Flacăra trebuiau să depună și „muncă voluntară patriotică în folosul țării”. Se crease chiar o tradiție ca muncitorii să construiască gratis socialismul. „De mult duceam beton cu roaba la Moina când s-a construit, pe atunci nu aveau utilaje ca acum, noi trebuia să cărăm beton cu roaba, să facem mortarul, să cărăm materiale sau să nivelăm în urma muncitorilor de acolo. Am lucrat și aici, la blocuri, la amenajarea spațiilor verzi”, spune Gheorghe Maier. „Cât a fost fetița mică, trebuia să lucrăm în două schimburi, ca să putem sta când eu cu copilul, când el. Apoi mai era și munca patriotică, pe care trebuia să o depui vrând-nevrând”, spune și Lucreția Maier. Toate fabricile Clujului se aflau și la muncă patriotică în întrecere socialistă. Prin anul '70 au avut parte și de o întâmplare neobișnuită. Hazlie, povestită acum. Acoperișul actualiei Săli a Sporturilor fusese gata să se prăbușească în capul prim-ministrului Gheorghe Maurer. „Venise în vizită și adunarea fusese la Sala Sporturilor, acolo tinuse discurs. Cam la o oră după ce și-a terminat vizita, acoperișul s-a surpat. A căzut numai peste paznic. Dacă ar fi căzut cu o oră mai devreme, i-ar fi omorât pe toți”, rememorează Gheorghe Maier.

Nici Clujul nu ducea lipsă de vizite oficiale. Și nici de critici de rang înalt. „O dată a venit Ceaușescu în vizită. Ioi, ioi, ce pregătiri s-au făcut atunci! În minte că a criticat distanța dintre blocurile de pe Strada Donath – i se păruese prea mare. După ce a plecat el, au început imediat să ridice și să îngheștie blocuri între blocuri, ca să îi facă pe plac”, povestește Lucreția Maier.

Sufragerie cu Telecolor

Gheorghe nu a putut urma decât patru clase și trei ani de ucenicie în croitorie la Cluj și Gilău, continuată

Lucreția și Gheorghe Marin s-au cunoscut și s-au îndrăgostit la Fabrica de confecții „Flacăra” din Cluj, unde au lucrat aproape întreaga viață. FOTO: Arhiva personală Lucreția și Gheorghe Marin

cu lucrul la Cooperativa „Drumuri Noi”, Cooperativa „Victoria” și, în cele din urmă, Fabrica de Confecții Flacăra. „Am făcut și clasa I de două ori. Am început-o în 1939, iar în 1940 au venit ungerii și nu a mai fost valabilă clasa românească, a trebuit să o fac iar. Apoi a venit războiul și cât a durat nu s-a mai făcut școală. Grele vremuri, foamete mare...”, își aminteste Gheorghe.

Lucreția, născută „la țară, lângă Huedin”, urmasă șapte clase și se ambiționase să nu rămână la șapă. „Directorul școlii din sat i-a plăcut mult de mine și el m-a trimis la școala de educatoare de un an. Era și școală de educatoare de trei ani,

dar nu aveam posibilitate să mă țină cineva atât de invățat. Am terminat-o, am obținut apoi serviciu la Morlaca. Am lucrat doi ani, apoi, fiindcă măicuța orbise, m-am retras acasă, casieră la cooperativă. Abia după am ajuns la Flacăra”, povestește Lucreția.

La Flacăra s-au cunoscut. În luna mai, Gheorghe și Lucreția vor sărbători 52 de ani de căsătorie. „Am venit la Cluj într-o zi de 1 mai 1957. Niște cunoștințe ne-au prezentat. Apoi am mers să facem o plimbare prin grădina botanică. Ne-am arătat unul altuia buletinele (răde) și m-a cerut de soție în aceeași zi. După trei luni ne-am căsătorit, dar nu am făcut

nuntă, pentru că nu erau posibilități atunci. Am făcut doar o masă de cină și atât. După căsătorie, de la fabrică ne-au repartizat un apartament înghesuit, cu două camere trei metri pe trei, pe care îl împărțeam cu alți familie”, povestește Lucreția și Gheorghe, ținându-se încă de mână.

Cutia verde, metalică și pătrătoasă, cu fotografii alb-negru, dispărea înapoi în mobila veche de sufragerie. „Apropo, în sufragerie asta a stat primul nostru televizor, din alea pe lămpi. Apoi am avut un Telecolor. Ioi, ioi, ce amintiri”, adaugă zâmbind amândoi peste capul culmbii cu pozele roase de cancerul anilor.

Gabriela BĂDICA

ARTICOLUL ZILEI

O familie cum alta nu-i

Avându-i aici în față, ascultându-le fie și atât de succint povestea, pe buze îmi apar cuvintele „Tre generații”. Dar mă opresc prudentă, căci a patra generație crește și nu se știe dacă nu o va lua pe același drum. Acesta este unul singur și se numește „Dorobanțul” întreprinderea ploieșteană de stofe fine, vestită în țară și în lume. „Erou al Muncii Socialiste”. În jurul ei au gravitat și crescut numeroase familii muncitorești, una dintre ele fiind cea care se află în fața noastră. Se numesc cu toții Oprea și aici și-au găsit țel și împlinire de viață. Stăpân, tatăl, Vasile Oprea, muncitor la Filatura cardată, aproape trei decenii, și-a ridicat cu Patruțică la căsuța chiar lângă fabrică. Fiii, care au venit pe lume unul după altul, căci abia ultima a fost Dumitru, se află cu toții la „Dorobanțul”. Și aceasta pentru că tatăl a înțeles că om te face doar munca într-o mare familie și pentru el aceasta era doar „Dorobanțul”, cu puterica lui colectiv muncitoresc. Și-a adus întâi fiii – patru – primul a fost Traian, care astăzi, la 54 de ani ai săi, preluând „conducerea familiei”, pentru că este cel mai în vârstă, își aminteste: „Tata m-a adus la fabrică chiar în ziua în care am împlinit 16 ani, era în august 1951. M-am calificat lăcătuș la atelierul mecanic și am lucrat ani de zile în echipa de reparații, pentru ca mai târziu să fiu promovat ajutor de maistru la filatură. În 1976, am intrat la școala de maistri”, își încheie el spusele. Rezumat pe scurt, viața acestui prim dintre fiii Oprea este o viață obișnuită, care a însemnat creșterea firească a unui om, ajuns într-una din cele mai importante funcții de producție. Așadar, primul Oprea: maistru! Cel de-al doilea, Gheorghe are un alt început: terminând profesionala, s-a dus la „Fero”, altă întreprindere ploieșteană, dar tatăl l-a adus alături de el și de fratele său. Era în

1955 și el a lucrat ani de zile ca ajutor de maistru, iar în 1979 a devenit el însuși maistru. Așadar, al doilea! Cel de-al treilea, Ion, ajunsese la Paroșeni, dar cum să se impotrivescă tatălui, autorității sale, așa că iată și pe cel de-al treilea fiu în același loc de muncă cu ceilalți, investit și el în 1980 cu aceeași funcție de răspundere ca și a celorlalți doi frați. Și când trei dintre maistrii unei întreprinderi faimoase sunt frați, sigur că și familia devine ea însăși faimoasă. Știa să-și strunească copiii textilstul Vasile Oprea. Mezinul, între băieți, Constantin, s-a născut și unde s-ar putea afla decât alături de ai săi, fiind un excelent frezor, cunoscut și el în toată întreprinderea? Și Vasile Oprea n-a avut liniște până când nu și-a adus în marea familie a textilstilor și fiica, născută mai târziu, în '52, fiind astăzi la mașina de dublat fire. Deci patru băieți și-o fată! Și viața și-a urmat cursul ei, fiecare și-a întemeiat o familie și poate că nu întâmplarea a făcut ca toate nevestele fraților Oprea să-și aibă locul de muncă tot la „Dorobanțul”. Valeria, soția lui Traian, laborant CTC, Maria lui Gheorghe, răsucitoare, cea a lui Ion, Georgea, soră la căminul de copii, iar Elena lui Constantin, magazineră. În familia noastră nu-i o vorbă goală că ne iubim ca frații. Noi nu știm ce e supărarea nici între frați și nici între cumnate. Ca să nu mai vorbim că o căsătorie este pentru o viață! Ne înțelegem și ne ajutam, avem copii, mari și ei, unii părinți, la rândul lor, ne spune Valeria, bunică la cei 47 de ani ai săi. Și aproape toți ne-am construit case, toate pe străzile din jurul fabricii, aproape de cea a părinților noștri, ne spune Traian. Și când unul începea să tolmețelie, eram acolo toți, zidari, dulgheri, zugravi, iar la sfârșit cărăm mobila, continuă Constantin. Și tot

deama am muncit veseli și cred că e o mare fericire să ai o familie ca a noastră. Deși la noi, la „Dorobanțul” sunt zeci de familii asemănătoare, așa încât se poate spune că însuși colectivul nostru este o mare familie, în care nu numai că ne străduim să muncim mai bine, ducând mai departe ceea ce noi înșine am creat, dar că ne și bucurăm de succesele colegilor sau să le sărim în ajutor la nevoie. Dar mezinul, care are și el peste 45 de ani, aduce în discuție un alt fapt, dezvăluindu-ne un alt aspect al familiei: – Lângă noi avem nepoții tatălui nostru, fiii și fetele noastre. Și avem să aflăm că asemenea tatălui au procedat tot feciorii, cât și fata lui. Și au adus ceea ce le era mai drag lângă ei, în același colectiv de excepție. Șase nepoți, fete și băieți, sunt lăcătuși, frezori sau, pur și simplu textiliști. Ba, unul dintre nepoți, Ionel, începuse și el să lucreze la Teleajen, dar tăică-său l-a convins să vină în același loc în care se află întreaga familie. Iar Mariana, fiica lui Traian, studentă în anul III la Filologie, la secția fără frecvență, este educatoare la căminul aceleiași întreprinderi. E greu să te descurci între atâția Oprea. Vârșnici și tineri, femei și bărbați, mai ales când nepoții au și ei de-acum copii. I-am aflat pe toți în preajma unui eveniment: nunta lui Adrian, fișete muncitor la „Dorobanțul”. – Nu e prea tânăr pentru căsătorie? întreb eu. – Da, de unde, ne răspunde mama lui, o cunoaștem pe fată de multă vreme, se iubesc, și dacă nu s-or căsătorit la tinerete când să ne facă nepoți, când vor avea barbă albă? – Da, așa e familia Oprea, recunoașteți, una cum alta nu! Aneta POPESCU Femeia, nr. 4/1989

O duminică de altădată

(Urmare din pag. 1)

Rolul ei nu era recunoscut nici în condițiile socialismului victorios și matur. Ti avea dreptate și i-am spus că aceleași gânduri mă frământă și pe mine.

Este cert că fără știință și tehnică țara va fi condamnată la neființă. Am încercat să dreg cumva bușuicul, argumentând nevoia ridicării nivelului intelectual al maselor și evitarea hăului între „piscuri” și „baza”. Ti îmi zâmbește complice și m-am simțit cam jenat, căci ceva dreptate aveam și eu.

Interlocutorul meu abordează chestiunea delicată a drepturilor și libertăților omului și spune că recunoașterea acestora este absolut necesară pentru viitorul socialismului. Ti regreta faptul că întreaga problematică la noi este redusă în esență la dreptul la muncă, ceea ce seamănă mai mult cu eliberarea de sclavaj. Păcat că problematica drepturilor și libertăților politice și civile a rămas ostatică intereselor occidentalilor, spune Ti. Ea ar fi trebuit să devină portdrapelul so-

cialiștilor. Ti pare să fie la curent cu emisiunile Europei Libere, căci ține să spună că nu dă doi bani pe propaganda străină, al cărei scop adevărat este destabilizarea politică internă. Îmi plac opiniile lui Ti și i-o spun direct, știu că sunt mulți care gândească fel, dar din nefericire nu se întâmplă nimic.

Ti trece la alt subiect, de data asta unul în care se află la el acasă. Este vorba de situația hidrocentralelor, care poate deveni destul de gravă pentru generațiile viitoare. Lacurile de acumulare sunt într-un proces avansat de colmatare și trebuie intervenit de urgență, se îngheștiează neglijențe serioase în supravegherea barajelor, iar nivelul de pregătire al celor de la exploatare lasă de dorit. Lacul de sus de la Vidraru rade, în caz de cedare, Curtea de Argeș în numai 7 minute și în alte 20 de minute Piteștiul. Apa difuzează apoi fără să mai amenințe alte localități, inclusiv Bucureștiul, cum pretend unii. Lucrările sunt prevăzute cu sisteme de alertare care fac aproape imposibilă vreo nenorocire. Problema este

ca folosirea și supravegherea acestor sisteme să fie pe mâini bune. Gata, ajunge cu atâta vorbărie, intervin soțiile. Au trecut două ore și este timpul să mergem acasă. Ioana și Irina sunt cele mai triste în fața despărțirii. Intorși acasă am mâncat de prânz multe verdețuri și am trecut fiecare în patul lui căteva ore. Apoi, am făcut o vizită interesantă socrilor, cărora le-am dus niște praf pentru a primi detergent, praf de copt, ceva brânză și biscuiți de casă. Seara am plecat la Băneasa, la benzinărie, pentru a face plinul. De ceva timp, cozile erau mai mici, în schimb benzinăria era închisă mai des. La culcare, înainte de a adormi, m-am tot gândit la Ti. Omul era sincer și părea să aibă încredere în mine. Aflase poate de la Ioana că suntem oameni serioși. Dar dacă totuși frachetea lui a însemnat altceva? Doamne, unde am ajuns cu suspiciunile! Fără încredere suntem pierduți. Ne mai putem îndrepta? Gheorghe TINCA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Le explicam politrucilor că nu putem salva zootehnia cu o seringă”

(Urmare din pag. 1)

Ni se reproșa că aia puteau, și noi nu, și eram mereu amenințați că ni se vor impune mortalitățile. Planurile de producție erau stabilite în decembrie pentru anul următor și asta se întâmpla și în cazul furajelor. Dar, fie că nu erau suprafețe destule pentru furaje, fie că erau repartizate loturi proaste, care nu produceau, mereu era penurie de hrană pentru animale. Întreaga conducere CAP era neputincioasă în fața unor cifre pe care le impuneau cei de sus, pentru că toată mișcarea de apocălipice, de la ei. CAP-ul din Tormac era mic, se creștea vreo

sută de vaci și vreo mie de oi, plus animale de lucru, cai. Nu erau drumuri practice și se întâmpla adeseori să rămână caii înglodați cu furajele. Eu acordam tratamentul de urgență animalelor. Tineretul animal era debil, provenea din mame slabe și nu aveam furaje concentrate să le alimentăm cum se cuvine. Încercam să le explicăm politrucilor că nu putem salva zootehnia cu o seringă. Muncitorii furau furaje din depozit ca să împartă puținul la animale. Sau împrumutau furaje de la oamenii din sat. Li se mai dădeau animalelor tărâte aduse de vreo moară, dar asta era mai mult un pansament gastric. Tărâtele nu sunt

valoroase calitativ, dar măcar le împiedica pe animale să facă diaree, pentru că furajarea sistematică a vacilor cu siloz producea tulburări digestive vitelelor. La începutul lunii decembrie 1989, am fost convocat, ca în fiecare an, la o instruire în Capitală, la un fel de Casa a Agronomului din București, numită de noi «Ferma albă». Întrebarea politrucilor noștri era: «Ce-i de făcut, pentru că lucrurile merg prost?». Colegii au spus să facem o agricultură cu producții reale, cu animale bine furajate, în care tehnologiile să fie respectate. Politrucii notau cine ce spunea. Și nu comentau nimic.” (a consemnat Irina MUNTEANU)

Dacă frontierele ar vorbi, despre multe crime ar povesti

(Urmare din pag. 1)

Dar decretul spunea încă ceva foarte interesant: „Pentru asigurarea pazei și apărarea frontierei de stat, trupele de grăniceri cooperează cu celelalte comandanțe de armă ale Ministerului Forțelor Armate, cu organele Ministerului Afacerilor Interne, CSS (în traducere Consiliul Securității Statului – n.r.) și cu comitetele executive ale consiliilor populare”. Și, pentru că treaba era serioasă și nu se permiteau scăpări, delatările erau încurajate. Cum? Tot în baza legii: „În îndeplinirea sarcinii de pază a frontierei de stat, trupele de grăniceri se sprijină de asemenea pe serviciile pazei obștești din comunele situate în zona de frontieră și pe concursul voluntar al cetățenilor”.

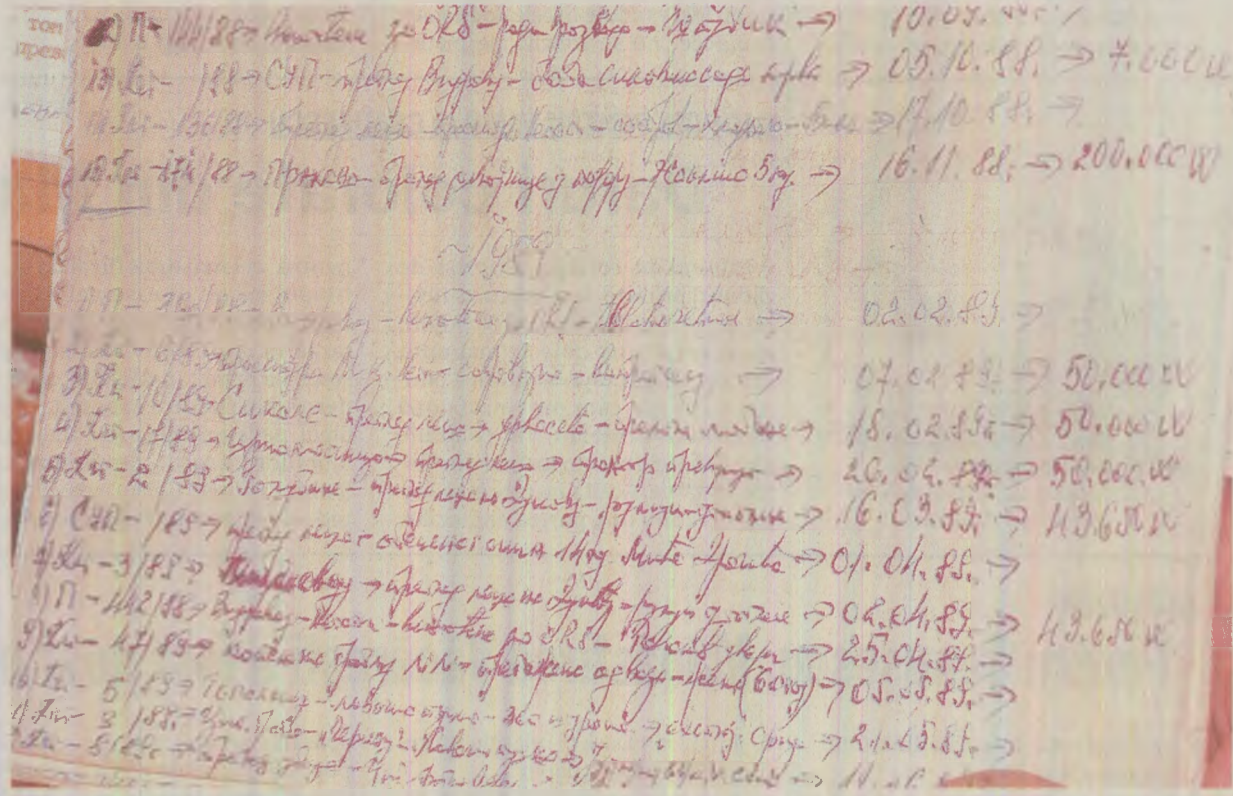
În cazul infracțiunilor de frontieră, ofițerii de grăniceri efectuau acte de cercetare penală, iar subofițerii de grăniceri aveau dreptul să încheie acte de constatare, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

Legea spunea că persoanele sosite într-o localitate de frontieră erau obligate să se prezinte la „organul local al Miliției, în termen de 24 de ore de la sosire, pentru a anunța durata șederii în acea localitate”. Până și persoanele sosite în interes de serviciu pe o durată mai mică de 45 de zile, la o organizație socialistă situată în zona de frontieră trebuia

să fie anunțate nominal organelor Miliției, în termen de 24 de ore. Și asta nu oricum, ci „prin grija organizației socialiste”, după cum precizează decretul sus-amintit. Legea făcea rabat în câteva cazuri, și anume: persoanele domiciliată în localitățile din zona de frontieră, când se deplasau într-o localitate vecină, tot din zona de frontieră, la târguri, adunări populare sau alte manifestări cu caracter organizat; angajații cu loc de muncă în localitățile din zona de frontieră, dar care domiciliu în afara acestor localități și se deplasau zilnic la serviciu; militarii din Ministerul Forțelor Armate, Ministerul de Interne și din Consiliul Securității Statului, sosiți în interes de serviciu în localitățile situate în zona de frontieră; persoanele care ocupă funcții de conducere din aparatul de partid și de stat, precum și alte categorii de angajați ce urmau să fie stabilite prin hotărâre a Consiliului de Miniștri.

Pe timp de noapte, reglementările erau extrem de stricte: circulația persoanelor, cu sau fără mijloace de transport, pe o adâncime de 2.000 de metri de la linia frontierei de stat spre interior, era permisă numai pe drumurile publice care urmau să fie stabilite de comitetele executive ale consiliilor populare ale comunelor, orașelor sau municipiilor din zona de frontieră, cu acordul prealabil al comandanților subunităților sau unităților de grăniceri și al

organelor miliției. Din aceste motive, rămânerea persoanelor pe timpul nopții pe o adâncime de 500 de metri de la linia de frontieră spre interior în afara vtrei satelor sau a perimetrului construit al orașelor și municipiilor era permisă numai cu aprobarea prealabilă dată de comandantul subunității sau unității de grăniceri. Nu vă imaginați că legea nu s-a gândit și la culturile românilor. Că era porumb, că era floarea-soarelui sau alte asemenea plante – cultivarea era permisă – prin decret! – până la distanța de 50 de metri de fașia trupelor de grăniceri, cu mențiunea că în unele situații limita se putea mări până la 250 de metri. Și pășunatul animalelor era permis doar în timpul zilei până la fașia trupelor de grăniceri, iar în timpul nopții până la distanța de 500 de metri de la linia de frontieră – pentru frontiera de uscat, și de la limita revărsărilor de ape – pentru frontiera de apă. Nu degeaba am pomenit toate aceste reglementări și nu degeaba am ajuns la normele privind pășunatul animalelor: memoria colectivă păstrează detaliile unei treceri spectaculoase a frontierei terestre de un cioban cu turma sa de oi. Locuitorii din zona de frontieră naturală (Dunărea) cu fosta Iugoslavie sau Bulgaria erau tenanți de apa care li se întindea înaintea ochilor. Poate ar fi vrut să pes-

Liste pe care timpul își pune amprenta în scooteala tuturor vieților pierdute în apele înșelătoare ale Dunării

cuiască, poate ar fi vrut să aibă ceva în plus de pus pe masă pentru copii, ca și așa era penurie. Dar nu. Modul de folosire a apelor de frontieră pentru pescuit sportiv, scăldat, plajă, aprovizionare cu apă și adăpatul animalelor se stabilea doar de către comitetele executive ale consiliilor populare ale comunelor, orașelor

sau municipiilor din zona de frontieră, cu acordul prealabil al comandanților unităților de grăniceri, în raport cu nevoile populației. Scăldatul persoanelor în rada porturilor situate în zona de frontieră era interzis. Pescuitul se efectua doar pe timp de zi și în mod organizat, pescarul

fiind obligat să aibă asupra sa buletinul de identitate, autorizația de pescuit, permisul grăniceresc și carnetul de embarcație. Permisul grăniceresc era obligatoriu și pentru membrii echipajelor navelor de pescuit. Deținerea și folosirea bărcilor fără înscrierea acestora la căpitania por-

tului sau la comitetele executive ale consiliilor populare ale comunelor, orașelor sau municipiilor din zona de frontieră, acolo unde nu existau căpitanii de port, erau interzise. Nu-i nimic, cine dorea să scape de universul concentrațional al societății socialiste, „multilateral dezvoltate” găseau cele mai năstrușnice metode de evadare, ambarcațiunile improvizate fiind în mare vogă. Din păcate, arhivele medicilor legiști de dincolo de graniță consemnează o grămadă de „NN” în dreptul unor însemnări. Aceștia sunt frontieriști care și-au găsit sfârșitul în apele Dunării. Cauza morții lor? Libertatea. Au dorit-o prea mult și le-a fost fatală. Sunt toți cei neidentificați, dar care figurează în documente drept români, pentru că multe indicii conduceau spre o astfel de catalogare. Erau cadavre tatuate, unii decedați erau îmbrăcați cu haine purtând etichete ale fabricilor din România sau încălțări de acest fel. Legiștii își făceau datoria și anunțau decedații găsiți. Dar pe multe dintre cadavre autoritățile române le-au respins, spunând că nu s-au înregistrat incidente la graniță. Ca să nu-și încarce dosarul. Așa au ajuns români de-ai noștri în gropi comune din cimitirele localităților de graniță din statele foste Iugoslavii, actualei Serbie. Un capitol dureros de istorie care încă strigă după adevăr. Marina CONSTANTINOIU

CEAUȘESCU ȘI CRIZA ANILOR '80

Autovehiculele românești, refuzate de partenerii externi

(Urmare din pag. 1)

Un refuz categoric s-a înregistrat și în Peru, dar în cazul respectiv a fost vorba de 50 de autoturisme românești, în valoare de 882.000 de dolari, fabricate în anii 1986-1987. Acestea au rămas, la rândul lor, în România, fiind vândute în anul 1989.

În cadrul industriei de autovehicule din România s-au înregistrat și alte probleme majore. De exemplu, în anul 1988, o firmă din Columbia a refuzat preluarea a 500 de autoturisme de oraș, în valoare totală de 1,3 milioane de dolari, „datorită noilor reglementări locale, în scopul protecției industriei locale de autoturisme”. În același timp, o companie peruiană a renunțat la derularea contractului pentru vânzarea a 100 de autoturisme de teren ARO-344, din cauza „dificultăților în deschiderea acreditivelor, după etatizarea băncilor din Peru”. În acel moment, un ARO-344 era oferit spre vânzare la prețul de 23.000 de dolari.

Într-un alt caz, o firmă din Insulele Caraibe nu a mai preluat 342 de autoturisme de teren ARO (în valoare de 1,3 milioane de dolari) și 325 de autoturisme de oraș (evaluate la 900.000 de dolari), deoarece „nu are posibilități de comercializare”.

Toate cele trei contracte menționate au fost anulate în anul 1988, iar la 10 ianuarie 1989 s-a propus vânzarea autovehiculelor respective în statele membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (CAER).

În anul 1988, în treprinderea de Comerț Exterior, „Auto-Dacia” s-a confruntat cu o problemă majoră și în Israel, unde un partener de afaceri a dat faliment. În consecință, au rămas pe stoc 1.400 de autoturisme, în valoare de 3,3 milioane de dolari. Societatea românească a fost nevoită să încheie, „un nou contract pentru 1989, într-o altă specificație”, iar mașinile nevândute au fost livrate pe piața internă la începutul anului 1989.

Refuzate de partenerii externi, autoturismele de teren ARO au mărit stocurile uzinei constructoare

FOTO: AGERPRES

O soluție identică a fost adoptată în cazul celor 140 de autoturisme (evaluate la 300.000 de dolari) fabricate în anul 1988 pentru a fi exportate în Spania. Firma care a comandat produsele respective nu a reușit să obțină licența de import, iar mașinile au rămas pe stoc până la începutul anului 1989, după care au fost vândute pe piața românească.

În concluzie, autoritățile de la București au fost nevoite să anuleze mai multe contracte de export în anii 1987-1988. Din diferite motive, 2.365 de autoturisme, 50 de autoturisme, 1.710 tractoare și 442 de autoturisme de teren ARO, în valoare totală de 14,3 milioane de dolari, nu au fost vândute în străinătate. Uzinele constructoare au rămas

cu stocuri mari și, implicit, au fost nevoite să apeleze la noi credite pentru reluarea producției. Totodată, s-a solicitat aprobarea lui Nicolae Ceaușescu pentru a se redirecționa produsele respective, la începutul anului 1989, fie spre piața statelor membre ale CAER, fie spre cea internă.

Dr Petre OPRIȘ

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Aseară, sâmbătă, la ora 9:00, veneam cu tramvaiul de la G.F. Pe la Bulevardul Tomis s-a urcat un grup de muncitori moldoveni. Veneau de la o nunta. Beți. Casetofoane, sticle golițe pe jumătate, femei vesele. Au dansat, au chiuat, au cântat într-o dezlănțuire din aceea, tipică, așa spune acum, de frenezie a distracției care mai are puțin și dă în scandal. Turșeasca, bădă, turșeasca, urla unul, hai, turșeasca, că suntem în Dobrogea, și tropăia îndrăcît, în spațiul care i se lăsase gol în mijlocul tramvaiului. Tănăr, înalt, vânos și vînat la față, din cauza alcoolurilor tari, probabil, urla: „Uite-așa, că moldovenii i-a bătut pe turși și acum joacă turșeasca, Ștefan, Ștefan, le-ai dat-o-n gură la turși, se mai”.

Mda. La ei acasă, moldovenii sunt oameni primitivi, așezați, cu rădăcini. Cei de acolo spun că în Dobrogea, sau în Ardeal, au plecat doar cei mai răi dintre ei. Dacă cei răi înseamnă cei care n-au avut ce mânca, asta poate să fie adevărat. Pe aici lucrează mai ales în construcții, îi recunoști și le recunoști imediat, ori în ce fel s-ar travesti și în ce mediu s-ar amesteca; femeile: inele multe, făcute la strung, păr permanent, cu vârfulie tocie, sârmos de la praful de var, bărbații: blugi, ten vinețiu, pergamentos de la alcool tare, fețe emaciate, priviri mieroș-pânditoare și mers furiaș și apăsat, inegal, de viețuți hăituite, pe care foamea le scoate totuși la vînat.

Îmi amintesc de un drum făcut noaptea, cu trenul, spre București. Un vagon gol, de personal, eu cu patru-cinci călători, dintre care trei moldoveni. Ferestrele deschise și ăla, al cincilea, care nu știu ce zisea așa, în întuneric. Un moldovean, care până atunci tăcuse: „Ș-ai, bre, cu moldovenii? Șe ș-au făcut? – cu

Toți oamenii reușiți pe care-i cunosco eu, „autoconstruiți”, sunt așa printr-un efort tenace îndreptat împotriva friiilor lor, și nu printr-o conformare cu ea, cum poate ar fi firesc. Dacă la alte nații ar fi valabil sfatul „Fii tu însuți”, la noi precis e valabilă lupta împotriva a tot ce ai moștenit genetic: lene, beție, dispreț pentru adevăr, nepăsare, superficialitate, atunci când vrei să fii un „tu însuți” cât de cât acceptabil.

Doina Jela, Teledjurnalul de noapte, București, Editura Vremeo, 2005, p. 381-383

Trecută cardiograma pe la specialități, s-ar părea că e destul de grav. Nu departe de infarct. Constat încă o dată că temerea, atunci când va fi vremea, să nu-mi fie frică de moarte nu e justificată. În schimb, mă așteptau ca o asemenea veste să precipite intenția de a-mi pune ordine în lucrul neîncheiat. Nici pomeneală. Numai la fete și la T mă gândesc.

Livius Ciocărlie, Paradisul derizoriu. Jurnal despre indiferență, Humanitas, București, 1993, p.41

Laureații FACS primeau bilete în taberele studentești

La Festivalul Artei și Creației Studentești (FACS) existau etape de calificări, la nivelul fiecărei facultăți, universități, după care se fixa (pentru martie și aprilie) câte un centru universitar pentru fiecare „breaslă” a artiștilor: muzica corală, formații vocal-instrumentale, de muzică populară, trupe.

Profesorul Nicolae Găscă de la Universitatea de Arte „G. Enescu” din Iași a fost dirigiu de formație corală la etapa de la Craiova a FACS-ului din aprilie. Conducea atunci, ca și astăzi, Corul „Cantores Amicitiae” al Universității de arte ieșane. El își amintește însă și de momentele de „alt gen”, total diferite de oedele comuniste, de la FACS. „Circulau șopârle și printre noi, însă una era să le spunem între noi și alta era să fie spuse pe scenă și la care să rădă o sală întreagă. Dar existau niște ansambluri de folclor foarte bune, care făceau cinste României peste hotare pentru că plecau, cum era la Iași «Doina Carpaților», a Casei de Cultură a Studenților. Ca să plece dintr-un centru universitar cât mai mulți existau un subterfugiu: erau formații ale Caselor de Cultură și ale institutelor care concureau între ele. Așa încât cam câte două formații plecau din fiecare centru universitar.”

tabere la acea vreme. Mai exista un lucru, tot în aceste tabere formațiile care ajungeau să reprezinte centrul universitar la faza finală în perioada de iarnă erau trimise în tabere pentru pregătire, erau singurele avantaje. Un alt asemenea avantaj consta în faptul că participanții deveneau personalități cunoscute în fața colegilor lor, dar totul era o chestiune de suflet, de participare. Nu era obligatoriu, cel puțin în zona studenților, de altfel nici la cei mari, plecau obligatoriu unele, dar după aia din pasiune oamenii continuau să facă aceste lucruri.

Eu eram focalizat pe ce se întâmpla pe zona de muzică corală.

Am fost la Craiova, a fost mulțimea de pe lume, în jur de 60-70 de persoane în câte o delegație, din București, Cluj, Iași, Timișoara, mai era și Galațiul și Constanța, câteva sute de formații.”

FACS de Paști

Îmi amintesc de un festival de la Iași, nu mai țin minte în ce an, în anii '80, care a coincis cu Paștele și a fost tare interesantă această manifestare, pentru că toate spectacolele au durat până la orele 22:00-23:00 și la 24:00 toate formațiile corale erau deja prezente la Mitropolie. La Învierie au fost la biserică, sigur că nu au stat până dimineață, după care, fiind prieteni, toți s-au dus să petreacă... Nu spunea nimeni că nu voie. N-avea nici cine să-ți interzică. De exemplu, un profesor de la catedra de filosofie nu-și putea permite să le spună n-aveți ce căuta de Paște la slujbă! Nu era o teamă că te lua cineva în vizor. Ei, și ce să faci, nimic, șicane la școală, nu! N-are nici o legătură una cu alta, pentru că examenul era examen, profesional, n-avea nici la FACS-uri, era un delegat al ministerului și un juriu de muzicieni, cadre didactice de la conservatoare, pe alte domenii, actori, regi-zori, pentru a se evita cheltuielile, se făceau toate aceste treburi la nivelul unui județ, sâmbătă, duminică de dimineață până seara, fiecare pe felia lui teatru, muzică corală etc. Erau chestiuni patriotarde și la copii. Asta era Cântarea României.”

Cronica vremurilor

Iată cum arăta o cronică ieșeană a acelor vremuri: „Artă studentească în festival, la Iași, la cea de-a 18-a ediție a festiva-

lului artei și creației studentești, secțiunea soliști și formații instrumentale de muzică cultă, organizații sub egida Ministerului Educației și Învățământului și Uniunii Asociațiilor studentești a studenților comuniști din România și incluși în festivalul Cântarea României. Momentul 1989 al FACS de la Iași a prieluit în întregul său cuprins vizionarea unui minunat spectacol, ce a adus la scenă deschisă deopotrivă tinerețea și talentul. Această trecere în revistă, precedată de o riguroasă selecție a valorilor artistice din lumea Almei Mater, a demonstrat pentru a căta oară exemplara dotare a tinerii generații, a cărei personalitate colectivă găsește mai mult ca oricând în anii noștri un larg și fertil câmp de afirmare dincolo de competiție, un prilej pentru spectatori să ia contact cu împliniri și promisiuni de mai bine... Bucurându-se de o largă reprezentare, Conservatoarele «Ciprian Porumbescu» din București, «G. Dimă» din Cluj Napoca și «George Enescu» din Iași.

Și alte institute de învățământ superior din țară. Festivalul, un nou argument al dragostei pentru artă. Tineret studios, și interpret, și spectator. Elementul surpriza: studenți care fac artă de la alte facultăți și care pot intra oricând în competiție cu colegii de la institutele de învățământ artistic. Faptul a fost remarcat și de unii membri ai juriului, ai căror membri au observat evoluții de înalt nivel. Rectorul Conservatorului bucurestean, președintele Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din RSR, președinte al juriului arată: «În această magistrală a devenirii care este Cântarea României, Iașul a oferit o dimensiune calitativă impresionantă». Alexandru Moroșanu, de la Televiziunea română, aprecia că este prima oară când evoluția artiștilor studenți a realizat un echilibru în triunghiul București-Cluj-Iași, competiția fiind-tând extrem de strânsă; la ferivitatea de înmănare a premiilor ieșenii au avut de înscris în palmares multe premii. Premiul întâi a luat spectacolul «Nunta lui Figaro», de Mozart. Realizat de clasa de operă a Conservatorului ieșean, pentru compoziție – cântece patriotice și revoluționare, premiul I a fost obținut de Nicky Cărligeanu Bărtu. Pentru poeme corale, premiul I Laura Mănzat și premiul al II-lea, Radu Postăvaru. La lucrări vocal-simfonice un premiu I a revenit Adrianei Borza, Ancă Iftimie – Institutul Politehnic Iași și Marianeî Domnișoru – UAIC. FACS, amplă manifestare a cărei tradiție se repercutază favorabil și asupra nivelului de pregătire tot mai înalt al celor ce îl susțin, este dincolo de competiție o splendidă imagine a ceea ce înseamnă astăzi la noi cultura, creație, artă și muncă. Însemne de timp înnoitor ancorat viitorului mi cu tot ce prezentul este dator s-o întâmpine», consemna la acea vreme Alexandra Hasan.

Cristinel C. POPA

RESTITUIRI

PENTRU CEAUȘESCU, MĂNĂSTIREA VĂCĂREȘTI A FOST DOAR NUMELE UNEI PUȘCĂRII

(Urmare din pag. 1)

Evident, în virtutea aceleiași idei de nezdrunțat, că sunteți proprietarul întregii țări și că nimeni nu are dreptul să calce pe un teritoriu ce vă aparține în exclusivitate.

Dorin Tudoran: „Deși întrebarea următoare îi este adresată de poet președintelui, poetul răspunde singur la ea, căci el s-a obișnuit cu ideea că orice fel de atfel de întrebări rămân pur retorice”.

Oare nu pe dvs. v-am văzut jurând cu palma pe Constituție credință nestrămutată țării și legii sale supreme? Oare nu scrie acolo, între altele, că dreptul la proprietate privată e ocrotit de lege? Dvs. nu numai că ați făcut să se încalce sistematic această prevedere, dar, pentru a o anula, îi obligați, de pildă, pe urbanști, pe arhitecți să renunțe la proprietatea lor legitimă asupra cunoștințelor de specialitate. Deprinși să pândescă intențiile, dorințele dvs., ei nu mai cutează să emită opinii, de teama de a

nu cădea în dizgrație. Așa se explică, între altele, distrugerea sistematică a unor edificii de imensă valoare istorică și arhitectură, edificii aparținând în primul rând culturii românești, dar, prin aceasta, culturii europene, întregii omeniri. Detaliu fantastic: se consideră bun obșteșc, intră în patrimoniul național o carte mai veche, o farfurie sau un bibelou pe care n-ai dreptul să le iei cu tine peste hotare, dar se rade de pe fața pământului Mănăstirea Văcăreștilor și culturii franceze, originară din România. Pentru dvs., probabil, Văcărești a fost numai numele unei pușcării. Printre versurile pe care le citați uneori n-am înălțat acest simplu și mișcător legat al bardului Enăchită: „Urmașilor mei Văcărești, lasă vouă moștenire creșterea limbii românești și-a patriei cinstire...”

Cartea Albă a Securității, Istorie literare și artistice (1969-1989), București, Serviciul Român de Informații, 1996, p. 434

Prin intermediul postului de radio „Vocea Americii” Dan Deșliu l-a reproșat lui Ceaușescu și demolarea Mănăstirii Văcărești FOTO: Arhivele Naționale

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

De la est vine răsul

Pentru locuitorii din estul României, până și programele televiziunii din Moldova Sovietică erau mai atractive decât oferta Bucureștilor. Unde mai pui că nu exista bariera lingvistică. Televiziunea din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească se „prindea” la liber, fără vreoa antenă sofisticată. Locuitorii oraselor și satelor din apropierea graniței puteau urmări nestingheriți programele televiziunii moldovene. „Momentele vesele”, unde actorii îl „jucau” pe Mihail Sergheevici, liderul Uniunii Sovietice, le păreau unora ceva cu totul ieșit din comun.

Liber, cu voie de la stăpânire

Fiește, glumițele se spuneau cu voia „imitatului”. Prin mijloacele artei actoricești, glasnostul și perestroica, idei politice la modă în Europa de Est, ajungeau mai ușor la mintile oamenilor decât prin editorialele „Pravdei”. „Uite, dom ne, până și rușii...”, trebuie să fi gândit românii obișnuiți, fără relații în cercurile de sus ale puterii și cunoștințe de poliologie ori relații internaționale. Pentru că reformele lui Gorbaciov se opriseră la granițele României, cine-ar fi sperat să-l vadă pe Ceaușescu imitat de vreun actor, într-un program al televiziunii române?

La bulgari, baletiste sumar îmbrăcate

Sudistiții se delectau cu programele televiziunii bulgare...La televiziunea bulgară splendid, observa Constantin Trandafir duminică, 16 aprilie,

Ceramică de Mihăileni, laureată la Cântarea României

Lucrătorii UCECOOM participau și ei la Festivalul Național Cântarea României. Mestieri populari din Mihăileni, județul Botoșani, făceau obiecte din ceramică. „Festivalul Național Cântarea României a prilejuit, de la o ediție la alta, o fertilă confruntare între meșteri vestiți din toată țara”, scria Știința. Produsele din ceramică făcuseră de meșterii de la Mihăileni le-au adus acestora nu doar veniturile necesare traiului zilnic, ci și premii la Festivalul Cântarea României – secțiunea „artă populară”. Ei, dar și alții asemenea lor, apăreau apoi pe micul ecran.

Noutăți în librării

Duminica putea fi o zi dedicată lecturii. Ziarele și revistele apăreau în cursul săptămânii prezentaseră noutățile editoriale în rubrica „Semnal”. De pildă, redactorul respon-

sabil cu rubrica din revista Flacăra anunțată următoarele titluri: romanul „Ochiul și marea”, al prozatorului Petre Sălcudeanu, volumul semnat de actorul George Motoi – „Sub masca actorului”, apărut în colecția Masca a Editurii Eminescu, dicționarul „Muzicieni din România”, literale A-C, al lui Viorel Cozma, și volumul „Hai la drum, copii!”, apărut la Editura Ion Creangă sub semnătura lui Gheorghe Marin. „Muzicieni din România”, scria Flacăra, acoperă șase secole și cuprinde articole despre compozitori, critici muzicali, folcloriști, muzicologi, bizantinologi, profesori și esteticieni muzicali, cu bibliografia și discografia fiecărui compozitor. Despre dicționar – numai cuvinte de laudă. „Amplu și valoros instrument de lucru”, „Condiții grafice excelente”, „Inedită iconografie”. Pe amatori de romane, „cu cheie” i-a tentat, probabil, volumul lui Sălcudeanu. Romanul „Biblioteca din Alexandria”, apărut în 1980, i-a adus autorului Premiul Uniunii Scriitorilor și al Academiei Române, iar unui cititor au găsit în paginile sale o formă de critică a regimului.

Etapa a 23-a a diviziei A la fotbal

Duminică, 16 aprilie, în cadrul etapei a 23-a a campionatului diviziei A la fotbal, de la ora 17:00 s-au jucat următoarele meciuri: Dinamo – Corvinul Hunedoara, Rapid – Oțelul Galați, Sportul studentesc – FC Farul Constanța, FC Argeș Pitești – FC Bacău, FC Inter Sibiu – Victoria București, FC Bihor Oradea – Flacăra Moreni, Universitatea Craiova – FCM Brașov, FC Olt – ASA Târgu Mureș, Partida Universitatea Cluj-Napoca – Steaua a fost amânată.

Cristina DIAC

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

ROMÂNIA ACUZATĂ: DISIDENȚII SUNT PERSECUTAȚI ȘI DREPTURILE OMULUI SUNT ÎNCĂLCATE

Criticat de Europa Occidentală, de SUA, ba chiar și de „frații” maghiari, pentru Ceaușescu vremurile când era primit de mai-marii lumii erau o amintire FOTO: Arhivele Naționale

Germania de Vest are și ea relații crispatе cu România. După ce poliția din România l-a împiedicat pe ambasadorul vest-german la București să se întâlnească cu fostul ministru de externe Corneliu Mănescu, Bonn-ul și-a chemat diplomatul și a anulat o întâlnire a Joint Commission programată pentru 7 aprilie la Târgul de la Hanovra. La 8 aprilie, fostul cancelar vest-german și președintele în exercițiu al Internaționalei Socialiste, Willy Brandt, s-a alăturat corului tot mai mare de proteste internaționale. El a spus că politica liderilor români este nocivă atât pentru ei cât și pentru țara lor și a cerut ca regimul lui Ceaușescu să ia măsuri pentru respectarea obligațiilor internaționale. Cât despre planul de restructurare rurală și politica față de minorități, Brandt a spus că asimilarea minorităților a sărăcit întotdeauna Europa. El a mărturisit, de asemenea, că i-a scris o scrisoare lui Ceaușescu, în august 1988, în care își exprimase îngrijorarea cu privire la evoluțiile din România. Nu a primit un răspuns la acea scrisoare. O săptămână mai târziu, cancelarul Helmut Kohl a spus la televiziune că guvernul său are un motiv întemeiat să cheltuiască mari sume de bani pentru a scoate etnicii germani afară din România. La puțin timp după aceea, printr-o acțiune care nu avea cum să nu fie văzută ca o provocare directă la adresa lui Ceaușescu, ambasadorul vest-german s-a întors la București cu o invitație la Bonn pentru Mănescu, din partea ministrului de externe Hans-Dietrich Genscher.

cadru planului de sistematizare. Către organizația belgiană au mers multe fonduri cu ajutorul cărora se tipăresc afișe, postere și pamflete, se organizează festivaluri de folk românești, o companie similară a fost organizată de comunele din Franța și din Elveția.

Maghiarii se mișcă și ei

Cazul lui Corneliu Mănescu a fost ridicat și de purtătorul de cuvânt al Parlamentului maghiar, fostul ministru de externe Janos Peter. Intr-un interviu publicat în cotidianul Nepszabadsag la 21 aprilie, Peter și-a exprimat îngrijorarea cu privire la modul în care e tratat Mănescu. Acesta, a spus el, se pare că are arest la domiciliu, este amenințat cu procese și cu deportarea, iar starea sa de sănătate este critică. Avertizând că viața lui Mănescu s-ar putea afla în pericol, Peter l-a invitat în Ungaria pentru îngrijire medicală și a spus că deja au fost făcuți pași pentru a aranja călătoria.

Alte inițiative diplomatice

Comunitatea Economică Europeană a mers și mai departe după ce Bucureștiul a refuzat, în martie, să dea detalii despre soarta a mai mult de 20 de disidenți români care au protestat împotriva intenției lui Ceaușescu de a distruge stația. În timpul întâlnirii CEE în orașul spaniol Granada, miniștrii de externe francez, englez și belgian ca și Jacques Delors, Președintele Comisiei CEE, au declarat pentru Serviciul în Limba Română al REL, la 15 aprilie, că „problema României este serioasă și supărătoare” și au dezvăluit că tema este pe agenda lor. Măsuri concrete au fost luate în timpul reuniunii miniștrilor de externe la Luxemburg, în cadrul unei mișcări fără precedent, comunitatea a suspendat formal negocierile cu România pe probleme de cooperare economică. Cei doisprezece miniștri

de externe și-au reiterat „profunda îngrijorare pentru că guvernul român continuă să își ignore îndatoririle”. Ei au spus că negocierile s-ar putea relua doar dacă Bucureștiul își va îmbunătăți dosarul privind drepturile omului și că se vor lua în calcul și alte măsuri, dacă situația din România va continua să se deterioreze. În același timp, CEE a anunțat că va depune o plângere împotriva României la Conferința pentru Drepturile Omului programată la Paris, luna următoare.

Cazul României a fost, de asemenea, discutat la London Information Forum, parte a conferințelor din cadrul Acordului de la Helsinki din 1975 la care au participat 35 de țări. Situația drepturilor omului din România a fost condamnată, printre altele, de delegații americani, britanici, canadieni care au spus că România a eșuat în îndeplinirea angajamentelor luate la Helsinki. Ei au respins dreptul autoproclamat al României de a nu ține seama de anumite angajamente. Reprezentantul Canadei a spus că „preocuparea noastră pentru încălcarea prevederilor de la Helsinki de către România nu poate fi descrisă drept o interferență deplăbilă în treburile altor state.”

În ciuda protestelor internaționale tot mai numeroase, Ceaușescu pare indiferent. Între timp, media locală strict controlată a anunțat că la 19 aprilie, Bucureștiul a fost martorul unei uriașe demonstrații prin care participanții l-au „sărbătorit pe Președintele României” nu numai pentru că a terminat de plătit datoria externă ci și „pentru succesul său în construcția socialismului și pentru creșterea prestigiului internațional al României.”

Mihail Sturza Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Tehnologia evidenței contabile. Atât și cu atât fac atât și doar atât?

Continuă serialul nostru privind tehnologia evidenței contabile în cooperativele agricole de producție, oprindu-ne de această dată la o fermă. Ferma de legume a CAP Sărățeni. Anul trecut, rezultatele acestei ferme s-au cifrat la 27% producție marfă realizată și 47% producție globală din plan. Rezultate cum se vede, foarte slabe, ceea ce a determinat actuala conducere a cooperativei să regândească grădina de legume și să o restructurizeze altfel. Dar ce s-a întâmplat anul trecut? Cum șefa fermei Ioana Grigore, tehnician horticol, a fost schimbată, stăm de vorbă, mai bine zis încercăm acest lucru și o să înțelegem imediat de ce a fost nevoie de această paranteză, cu economistă Aurica Stanciu. O numim și noi economista pentru că ocupă un asemenea post, pregătirea dumneai oprindu-se la 10 clase. Contabilul șef al cooperativei susține că este muncitoare. Nu contestăm acest lucru, mai ales că nu cât munceste un economist avem noi în vedere, ci cum muncește, cât de bine gândește și acționează în spirit economic. Concluzia Auricăi Stanciu este una tranșantă: nu am avut apă. Deci, apa și numai apa a fost cauza. Sigur,

nu punem nerealizările fermei pe seama Auricăi Stanciu, folosind acest exemplu însă încercăm să testăm, cu ajutorul contabilului principal Ion Pușeanu de la Direcția agricolă, spiritul economic al... economistei. Câți lei a produs un hectar de grădină? Întrebăm. Stați să mă duc să mă uit, vine răspunsul. Carevașzică, nici cea mai elementară evidență nu era ținută la minte... Nici o vorbă despre valorificarea producției, despre resturctarea graficelor de livrare, despre timpurietaie - ieșirea mai devreme pe piață, când prețurile sunt în favoarea bilanțului economic al fermei, nimic deci despre ceea ce trebuia să se facă pe întreaga perioadă și nu la sfârșit trăgându-se linie și adunând nerealizările. Dacă șeful fermei trebuie să stăpânească bine tehnologia culturilor, economistul trebuie să o stăpânească pe cea a evidenței contabile care nu înseamnă doar cele patru operațiuni. Atât și cu atât fac atât și doar atât... Spre a întări cele susblinate mai sus, în dorința eliminării birocrăției din contabilitate, iată pe scurt dialogul purtat cu Ioana Mocanu (absolventă a liceului teoretic), contabilă la centru, care ține evi-

dența cheltuieli-producție.
- Cum vă explicați rezultatele slabe de anul trecut ale fermei legumicole?
- Eu am înregistrat de mi-a dat ea (adică economista - n.n.).
- Doar atât?
- Dacă primesc actul, operez...
- Și altceva nu ați văzut?
- Ba da, foarte multe bălării în grădină, s-a cumpărat de vreo 8.000 de lei niște răsad de varză de la Sf. Gheorghe, cu toate că aveam și noi răsaduri, și nu s-a prea plantat...
- Dacă ați văzut acest lucru, de ce ați primit actul, de ce n-ați sesizat?
- Pe cine să sesizăm, căci toată lumea știe!
Întrebarea interlocutoarei noastre poartă cu sine un alt subiect de discuție. Dacă pretindem competența economistului, și trebuie să o pretindem, căci el nu mai este socotitorul de altădată, se impune să-i dăm creditul cuvenit. Dar pentru aceasta economistul trebuie să se implice procesului de producție, să fie permanent în miezul faptelor, prevenind nerealizările, nu contabilizându-le.
Ion ALECU
Tribuna Ialomiței,
nr. 2705 din 1989

CARTE DE BUCATE

Nici o masă de prânz fără ciorbă!

Problema principală în alimentație era și în 1989 aceeași ca și astăzi: realizarea unei îmbinări armonioase a alimentelor, după componența lor. Supele și ciorbele sunt preparatele culinare care răspund din plin acestei cerințe, prin varietatea elementelor din care se prepară și prin valoarea lor nutritivă ridicată. În afara faptului că sunt foarte hrănitoare, supele și ciorbele sunt stimulatoare excelente ale digestiei. Acestea sunt motivele care au convins-o pe Natalia Tăutu-Stănescu să scrie o carte de bucate, „Supe și ciorbe”, apărută la Editura Ceres. Deși supele și ciorbele se prepară relativ ușor, gospodinele au nevoie de o astfel de carte de bucate, pentru că ingredientele să fie asociate după toate regulile artei, în anumite proporții și în anumite momente ale procesului de prelucrare. Autoarea speră ca din această lucrare să se inspire și gospodinele experimentate, care vor găsi aici rețete deosebite, ce vor intra în categoria „favoritelor” lor culinare. În capitoul „Supă de carne” aflăm că supă din carne de măcelărie se obține din carne de vacă, la care se mai adaugă diferite elemente (zarzavaturi, paste făinoase, ouă, verdeturi etc.), care măresc valoarea nutritivă și îmbogățesc gustul. Pentru pregătirea unei supe gustoase se alege carnea de la coadă, care are și os: pulpă sau capul mușchiului, în acest caz fiind necesar să se adauge și un os cu măduvă de la piept. Cea mai bună carne este rasolul alb, din care se obține o supă bună și limpede. Pentru ca supa să fie mai gustoasă, apa se adaugă rece. Dacă rasolul se vrea mai gustos, apa se toarnă peste carnea fierbinte. Carnea de vitel, fiind mai slabă, se folosește mai mult pentru regim. Pentru o su-

pă bună de pasăre, se recomandă o pasăre mai bătrână, a cărei carne este mai gustoasă decât a puilor. Când dintr-o găină se face o supă, apoi urmează să se pregătească o friptură, este necesar ca pasărea să fie pusă la fiert cu apă fierbinte, pentru că friptura sa ia o gustoare. La supă de pește se poate folosi atât pește mare, cât și pește mic. De preferat este peștele mai gras, în special crapul, din care se obține o supă foarte gustoasă. Printre indicațiile de acest gen, întâlnim numeroase rețete. Pentru supă din carne de vită avem nevoie de un kg de carne cu os sau, când carnea nu are os, trei sferturi de kg de carne și, separat, un os cu măduvă, 300-500 g zarzavat pentru supă (un morcov, un păstărnac de mărime mijlocie, o rădăcină de pătrunjel, o frunză de varză, o jumătate de telină), o ceapă, o bucată de praz alb, 1-2 roșii, câteva boabe de piper, o lingură de sare și doi litri de apă. Carnea se spală bine în două ape. Se așază în oală, se toarnă apă caldă și se pune la foc. O dată cu carnea se adaugă și o parte din sare. Oala se acoperă, la un foc potrivit, să fiarbă încet, în cloce mică. Când supa a dat în cloce, se strânge toată spuma cu lingura specială cu găuri, apoi se adaugă o lingură-două de apă rece. Se strânge din nou spuma cu lingura, repetând această operație de câte ori este nevoie. După câteva cloce se adaugă zarzavatul curățat, bine spălat și câteva boabe de piper. Roșiile și piperul se pune în supă când această este aproape gata. După ce s-a adăugat zarzavatul, se acoperă oala cu un capac, pentru ca supa să nu scadă prea mult, lăsând o mică deschizătură într-o parte, pe unde să iasă aburul. După ce carnea este fiartă, supa se strecoară. Jumătate

din cantitate se toarnă într-o cratiță în care se fierbe garnitura cu care supa se servește la masă (zdrăngătoare, tăiței, găluște). Se servește în castron, cu pătrunjel țerțec tocat. Cartea prezintă și rețetele a câtorva garnituri pentru supe. Una dintre acestea este cea de bețigoare de cartofi. Se curată un cartof mare, se spală și se taie subțire, în formă de bețigoare. Când supa clocotește, se toarnă înăuntru și se lasă să fiarbă 15-20 de minute la foc potrivit, ca să nu se sfărâme. Se scoț cu lingura de spumă și se așază în castron cu atenție, pentru că să rămână întregi. Se toarnă supa strecurată peste bețigoare, iar pe deasupra se presară pătrunjel tocat mărunt. Următorul capitol este dedicat supei din legume, dintre care amintim: supa de ștevie sau de măcriș, de cartofi, de praz, de dovlecei, de conopidă, de mazăre păstăi, de chimen sau de ciuperci. Nu lipsesc nici rețetele de supă-cremă din legume. Natalia Tăutu-Stănescu propune gospodinelor și supe din fructe, cum ar fi cea de vișine, de mere, pere, prune și corcodeluș. Partea a doua a cărții este dedicată ciorbelor și borșurilor. Pentru acire, autoarea indică zeama de varză, zeama de fructe crude, otetul și borșul. Zeama de fructe crude se obține opărind fructele cu apă clocotită, după care se trece prin sită. Ca verdeață aromatizantă, la borșuri se folosește neapărat leușteanul verde sau uscat, iar la ciorbele cu zeamă de varză, mărar și pătrunjel. Borșul și zeama de varză se fierb într-un vas cu o ceapă, se spumează, apoi se adaugă în ciorbă. Motoul cărții este „Nici o masă de prânz fără o supă sau o ciorbă”, sfat de care trebuie să ținem și astăzi cont.
Carmen DRĂGAN

tv 16 aprilie 1989

11:30 Lumea copiilor. Mândria de a fi pionieri ai României socialiste. Documentar dedicat împlinirii a patru decenii de la crearea Organizației Pionierilor. Frumoasă e la noi copilăria. Program literar-muzical. Tot înainte! Note, știri, comentarii, informații. Copii frumoși, copii sănătoși. Reportaj pe teme de educație sanitară. Desene animate. Roby și Boby. Producție a studiourilor cehoslovace. Episodul 6. Șoimii patriei. La noi, în grădiniță... Redactor Ina Sterescu. Telefilmoteca de ghiozdan. Sinceritate. Premieră TV. Producție a Studiourilor din RD Germană. Cu: Manfred Karge, Helga Labuda, Heinz Behrens, Angelika Walier, Bruno Carstens, Fritz Links, Axel Triebel, Evamaria Bath, Brigitte Beyer. Regia Rolf Losansky. Episodul 2. 12:25 Sub tricolor, la datorie! Armata, înaltă școală de pregătire politică și culturală. Documentar. Fiecare exercițiu tactic, fiecare oră de pregătire de luptă trebuie să aducă ceva nou. Reportaj. File din cronica eroică a participării armatelor române pe frontul antihitlerist. Evocare. Redactor maior Valeriu Pricină. 12:40 Viața satului. Actualitatea în agricultură. Aplicarea rezultatelor cercetării în agricultură. Documentar. Satul românesc pe drumul înfloririi sale. Redactor Gheorghe Verma. 13:00 Telex

13:05 Album duminical. Mic concert de prânz. Sub soarele de aprilie. Moment poetic în interpretarea actorilor: Carmen Enea și Ion Dichiseanu. Cu primăvara în inimă. Muzică ușoară în interpretarea soliștilor: Anca Turcașiu și Daniel Iordăchioaie. Desene animate. Cu aparatul de filmat prin țară. Premieră pe Televiz. Redactor Anca Arion. Miniaturi corale interpretate de formații laureate ale Festivalului național „Cântarea României”. Pagini antologice din umorul românesc. Cânt pentru oameni. Micro-recital Dan Spătaru. Din cununa cântecului românesc. Muzică populară. Telesport. Ilustrate muzicale din țară. Cântă Lelia Florescu. Caleidoscop muzical. Secvența telespectatorului. Redactorii ediției: Ovidiu Dumitru și Gh. E. Marian. 15:00 Închiderea programului. 19:00 Telex. 1 Mai - raport muncitoresc. 19:20 „Cântarea României”. Creatori de util, fâuritori de frumos. Epoca Nicolae Ceaușescu. Omagiiu țării conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești. Redactori Luminița Constantinescu, Victor Teodoru, Marin Traian. Regia Nicolae Modreanu. 20:25 Film artistic. Conspirația. 21:40 Bijuterii muzicale. Redactor Ivona Cristescu. 21:50 Telex. 22:00 Închiderea programului.

anunțuri

VÂNZĂRI
Benzii nouăți disco, radiocasetofon stereo spațial, fustă și rochie blugi 44, trusă farduri, audiocasete imprimate.
Telescop sigilat, boxe Unitra 75 W, legături schi sigilate, antenă telecomandă și boxe Sony 45 W, auto. Videorecorder Sharp, aragaz butelii, cort, barcă Argeș 4, aragaz player cu butelii, ceas perete. Cumpăr Plajer. Videocasete înregistrate, calculator științific, televizor Astronaut, amplificator antenă, joc electronic,

gramofon, plăci. Cumpăr videocasete sigilate.
Butași garoafe Chabaud Super-Geant, culori roșu, alb, roz, galben, violet și striați de culori, răsăd repicat și crizanteme Escort, Breiter (alb și amestec), Alec Better, Gold, Flamingo (violet), soiuri timpurii.
Vând sufragerie vieneză, dormitor panel cu multe componente, masă sufragerie cu 6 scaune, aparat foto Zenith E, aparat mărit. Mobilă cameră tineret.
Vând aspirator nou, saltea lână, marmură albă, roșie, îmbrăcăminte, cazan aramă, transformator cu-

rent electric, discuri, perne.
Cameră mică ultracentral, bolc, baie comună, intrare separată, fără bucătărie și lucră mare marmură, frac măsură 48.
CUMPĂRĂRI
Cumpăr orgă electronică. Vând mașină tricoot Cernăuțeanca.
Cumpăr inventar apicol, familii puternice pentru primăvară. Relații urgent, vând butelie și aparat foto Practica.
Cumpăr motocicletă BMW, Solo 600 - 750 cmc, nouă, șifonier Solca două uși.
Video Național, Panasonic, JVC sau similar (eventual două viteze) ochelari de soare.
Cumpăr casă 3 camere, indiferent încălzirea, ornamente, far și bară Mercedes.
Cumpăr frigider 240 l, absolut nou.

amintiri

1 descrierea aparatului
2 date tehnice
3 instrucțiuni pentru folosire
4 condiții de garanție
5 lista materialelor

Aparatul de radio Turist, numai bun de luat în drumetii

Hapuri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Prost făcută în felul ei - Mici cu bere (sg.). 2) Pală de ventilator - Te trădează la tot pasul (pl.). 3) Pregătesc lucrări pentru publicare. 4) Bibliotecă... de buzunar (pl.) - Vitrină cu băuturi. 5) Pregătire pentru descărcat - Boala copiilor (pl.). 6) Depozit de fulgi - Un logodnic... nerăbdător. 7) Eșență de țisă! - Nap goal! - Materie primă pentru confecții. 8) Rezultatul exercitării unor presiuni - Dat pe față. 9) Un fel de a face act de prezență într-o competiție. 10) Om primitiv la casa lui. 11) Mod de prezentare - Merg cu turmele la păscut.

VERTICAL: 1) Oameni care amestecă băuturile - Chemare... felină. 2) Retorică lirică (pl.) - Rămăsa datoric. 3) Pentru conformitate - A evolua la înălțime. 4) Mică bombă cu gaze lacrimogene - Soi de pădure din... America de Nord. 5) Trăgeau cândva din arbaletă - Fala codrilor de brad (pl.). 6) Rău famat (fem.). 7) Critici nefondate! - Așa... nu mai merge (fem.). 8) Scurtă fără mânești! - Periferiile Brașovului! - Vechea poveste. 9) Loc rezervat pentru vorbitor - Măsurători pe teren. 10) Prins-n balamale! - Indicator de calitate superioară. 11) Se antrenează de obicei... când au chef.

Dictionar: EPOS

Revista Rebus, nr. 8/1989